

OIKOS PUBLIEKSPRIJS 2021, JURYRAPPORT

Geachte aanwezigen,

Ook al is het de tweede keer dat de toekenning van de Oikos Publieksprijs niet in levenden lijve kan plaatsvinden - met een stralende laureaat omringd door enthousiaste toeschouwers -, toch houden we de traditie onverminderd in ere en kunnen we vandaag opnieuw een excellente genomineerde huldigen, die, en dat verdient bijzondere vermelding, maar liefst van drie zijden met gloedvolle nominaties bij de jury aanbevolen is.

De uitverkorene van 2021 is een waar multi-talent. Een hoogleraar met een indrukwekkende wetenschappelijke carrière, die zich tevens al decennialang onvermoeibaar en met groot succes inzet voor de promotie van de klassieken bij een breed publiek. En daarbij ook nog een energieke en sprankelende compagnon van de Muzen, die steeds opnieuw een harmonieus samenspel tussen kunsten en wetenschappen weet te creëren. Om al deze prestaties en verdiensten luister bij te zetten, lenen wij als jury dan ook eerst enkele regels van de dichter Horatius, een licht bewerkte versie van het begin van zijn Ode 3.4:

Daal uit de hemel, zing nu bij fluitmuziek
een lange hymne, vorstin Calliope,
ter ere van onze Oikos-laureaat.
Zing louter met uw hoge stem
of bij de snaren van Phoebus' citer:
aan u, aan u Camenen behoort hij toe,
vriend van uw bronnen, van uw dansend koor.

Tot zover Horatius! Om te beginnen heeft onze laureaat zich door tal van bestuurlijke activiteiten ingespannen voor het propageren van de klassieke oudheid onder een groot publiek. Zo was hij onder meer lid van het hoofdbestuur van het NKV, plaatsvervangend directeur van de Nederlandse Instituten in Rome en Athene, en voorzitter van Dante Alighieri Amsterdam. Verder heeft hij een grote hoeveelheid breed-toegankelijke boeken, catalogi en artikelen op zijn naam staan. Zijn bibliografie bevat, volgens de telling van een van zijn naaste collega's, maar liefst tachtig Nederlandstalige publicaties, waaronder bijdragen aan een scala van tijdschriften als *Lampas*, *Hermeneus*, *Armada*, *Kunstschrift*, *Spiegel Historiae* en *Nexus*. Ook concipieerde hij of verleende zijn medewerking aan spraakmakende publiekstentoonstellingen over de klassieke oudheid of de receptie daarvan. Zijn nauwe contacten met curatoren van Italiaanse musea bleken daarbij van

onschatbare waarde. Als we enkele tentoonstellingstitels de revue laten passeren, is er vast niemand meer die niet weet wie de Oikos-bokaal dit jaar in ontvangst mag nemen: *Pompeii: terug naar de bedolven stad* (Amsterdam 1992), *Romeinse decadentie. Pracht en praal in de Romeinse keizertijd* (Nijmegen 2008), *Rome. De droom van keizer Constantijn* (Amsterdam 2015), *Casa Romana: Mooi wonen in de Romeinse tijd* (Leiden 2017).

Ja, de laureaat die vandaag op verzoek van Calliope en de Camenen door de jury wordt toegezongen is Eric Moormann. In de korte *pars epica* van dit loflied mogen zeker niet de titels ontbreken van de twee boeken waarmee Eric, samen met de vorig jaar overleden historicus Wilfried Uitterhoeve, een zeer omvangrijk publiek liet kennismaken met de receptie van de oudheid: het naslagwerk: *Van Achilles tot Zeus, Thema's uit de klassieke mythologie in literatuur, muziek, beeldende kunst en theater*, en de historische evenknie daarvan: *Van Alexandros tot Zenobia*. Beide boeken kunnen met recht pionierswerk worden genoemd: ze kwamen voor het eerst uit in de jaren tachtig van de vorige eeuw, toen er lang nog niet zo veel aandacht was voor receptie als vandaag. Inmiddels hebben deze boeken tal van herdrukken beleefd en zijn ze vertaald in het Duits, Spaans en Italiaans.

In ditzelfde receptie-kader verdienen nog twee van Eric's grote liefdes bijzondere vermelding: Winckelmann en de Pompeii-receptie. Over Winckelmann verschenen van zijn hand verscheidene boeken waaronder ook de uitgave van de prestigieuze Byvanck-lezing, *The Impact of Winckelmann on Europe*, uit 2018. Voor wat betreft zijn belangrijke rol in de Pompeii-receptie volstaat het te verwijzen naar zijn standaardwerk *Pompeii's Ashes. The Reception of the Cities Buried by Vesuvius in Literature, Music, and Drama*, uit 2015.

Zoals u misschien wel weet, zal Eric Moormann spoedig met emeritaat gaan. Maar daarmee zal er zeker geen einde komen aan zijn enorme en enthousiasmerende inzet voor de verspreiding van kennis over de oudheid. Zo is hij momenteel een van de hoofdorganisatoren van *God op aarde*, een tentoonstelling over keizer Domitianus die aan het eind van dit jaar te zien zal zijn in het RMO te Leiden. Ook is hij al gevraagd om mee te werken aan een tentoonstelling over receptie van de oudheid in de 21^e eeuw, die gepland staat voor 2023-2024 in Nijmegen en Mechelen.

Beste Eric, graag wenst de jury je van harte geluk met de Oikos Publieksprijs 2021. Mogen de Goden, van Apollo tot Zeus, het je vergunnen dat je nog tal van jaren je publiek mag verrijken met nieuwe artikelen, boeken en tentoonstellingen. En mogen de Muzen, van Clio tot Urania, je een *otium* toedelen waarin je volop kunt blijven genieten van prachtige concerten, toneelstukken en beeldende kunst.

Tot slot betuigt de jury haar dank aan die Oikosleden die zich hebben ingespannen om de kandidaat van hun keuze onder haar aandacht te brengen. Zonder hun inzet en betrokkenheid kunnen we de prijs niet uitreiken. En dat willen we graag blijven doen. Dus stuur volgend jaar opnieuw voorstellen in, nieuwe kandidaten maar gerust ook eerder genomineerden!

Daarmee ben ik aan het eind gekomen van deze voordracht: Eric zal nu uit handen van de vorige laureaat de wisselbokaal ontvangen. Nogmaals van harte gefeliciteerd met deze zeer verdiende onderscheiding!